

vsak petek z datumom
prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in po-
šiljajo uredništvu lista »Mir«
v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 10. do 11. ure
predpoldne in od 3. do 4. ure po-
poldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani
lista napišejo, druga stran naj bo
prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor pri-
ložiti poštno znamko.

MIR

Glasilno koroških Slovencev

za celo leto 4 krome.

Denar naj se pošilja točno
pod napisom:

Upravništvu lista »Mir«
v Celovec,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje
naprej.

Za inserate se plačuje po 20 vin.
od garmond-vrste vsakokrat.

Leto XXXII.

Celovec, 22. svečana 1913.

Št. 8.

Liberalna inteligenca in „Družba sv. Mohorja“.

Svoj čas si je vsak zaveden Slovenec brez razlike političnega mišljenja štel v veliko čast, biti ud največjega slovenskega kulturnega zavoda, »Družbe sv. Mohorja«, ki dela slovenskemu narodu čast, da ga smejo zavidati za ta zavod največji narodi na svetu. Velikanskega narodnega in kulturnega pomena »Družbe sv. Mohorja« se je seveda od nekdanj zavedala zlasti slovenska inteligenca. Zato ga do najnovejšega časa ni bilo slovenskega inteligenta, ki ne bil bil ud Družbe. Skoro vsi slovenski pisatelji, predvsem ljudski pisatelji, so pri Družbi sv. Mohorja sodelovali; pisatelji so se zavedali, da Družbine knjige niso namenjene predvsem inteligenci, ampak širšim masam slovenskega ljudstva. Vendar se je Družba ozirala tudi na inteligenco in izdajala spise, ki jih je rad jemal v roko inteligent ravno tako kot ljudstvo, ki ni videlo visokih šol.

Družba se je zavedala svoje velike naloge in jo — splošno rečeno — tudi vsikdar izvrševala. Pred očmi je imela ves slovenski narod; zato tudi ni vprašala, kdo da piše zanjo, ampak kaj da piše. Vsaka izdajevna ozkosrčnost bi bila Družbi lahko neizmerno škodovala, s tem pa tudi celotnemu narodu in zlasti še — koroškim Slovencev, ki že itak bijemo boj na smrt.

Družba je bila postavljena na edino pravo podlago, da je bilo mogoče dobiti v njeno okrilje maso in jo povzdigniti na sedanjo višino. To dokazuje njena zgodovina! Družba je cerkvena bratovščina. Zaradi tega se pa ni nihče spotikal, niti najhujši liberalci ne. Saj je sam dr. Tavčar pisal za Družbo »Slovenskega Pravni-ka«, izborna knjigo, ki ji je treba le nove izdaje in po kateri povprašujejo še danes!

Tako je bilo! Toda zdi se, da med slovenskimi liberalci izumirajo narodnjaki. Na mesto starih liberalcev stopajo mladi,

ki imajo narodnost menda v zakupu, kojih srca pa niso ogreta od ljubezni do naroda, ampak od skominov po kulturnem boju, — tej smrdeči cvetki, ki je presajena iz nemškitalin ki na Slovenskem nikdar ne bo pognala cveta. Ne rečemo, da so vsi mladi liberalci taki, vsaj trezni ne, toda lepo število jih bo. Sicer ne bi se upali pobirati kamenja in ga kot prvi metati na največje slovensko kulturno delo dveh velikih slovenskih duhov, Slomška in Einspielerja, samo zato, ker je Družba sv. Mohorja — bratovščina.

»Slovenski Narod« je v sobotni številki z dne 15. t. m. grdo napadel Družbo sv. Mohorja in hujskal slovenske liberalce zoper njo. Ne bomo branili odbora Družbe in odgovarjali na nizkotne napade na odborove ude. To bodo že sami storili. Zavrtni pa hočemo nekatere pavšalne napade in pojasniti našim čitateljem kakšno stališče da je zavzelo nasproti Družbi glasilo slovenske liberalne inteligence.

»Narod« trdi, da hoče Družba sv. Mohorja veljati za kulturno društvo, če se pa od nje zahteva kulturnega dela, se izgovarja, da je cerkvena bratovščina. Tisoči in tisoči udje bi lahko udnino boljše porabili za druge, kulturnejše in koristnejše namene in ne bi podpirali eminentno klerikalne bratovščine. Očita Družbi, da je njen pokrovitelj »celovski knez in škof dr. Kaltner, ki je poznan kot eden najzagrizenejših nasprotnikov koroškega slovenstva«, da stoji Družba kot cerkvena bratovščina pod nadzorstvom celovškega škofa in pod vodstvom od njega potrjenega odbora in da je vse odvisno od škofovega potrjenja. Družbine knjige so brez vrednosti, nepraktične; Družba se strašno brani dobrih prevodov, izvernih slovenskih spisov ne more dobiti. Hudo napada Družbo zaradi izdajanja molitvenikov in »Zgodb svetega pisma«, se zgraža, ker stane na primer ena knjiga nad 49.000 kron, očita Družbi, da izda še kvečjemu kako prav drago šolsko knjigo — in zraven tega še zahteva, naj jo slovensko razumništvo podpira!

Po tej uničujoči kritiki poziva: »Slovenska inteligenca, pomisli vse to in po treznem preudarku, koliko bi Družba sv. Mohorja lahko storila za kulturni napredek slovenskega naroda in koliko v resnici stori — in po tem premisleku uravnaj svoje stališče!«

Kdor je prebral to zmedeno šimfijado zelo dvomljivega »slovenskega inteligenta«, bo res moral vzklikniti: »Zalostna nam majka!« Inteligentnežu z logiko, da Družba ni kulturno društvo in ne more biti, zato ker je cerkvena bratovščina, da slednji človek analfabet tam za deveto goro v spričevalo inteligence petko. Naj nam »Narod« le pove, kdo da je med slovenskim narodom opravil le približno toliko kulturnega dela, kakor ravno Družba sv. Mohorja. Seveda, če se komu meša v glavi, da je morda kultura brezverstvo, potem seveda ne bo razumel, da je za preprosti narod dober molitvenik Družbe sv. Mohorja v kulturnem oziru desetkrat važnejši kakor deset učnjaških knjig, ki jih izda kako drugo društvo. Ljudstvo od Družbe zahteva molitvenike, in na tisoče in tisoče ljudi bi zapustilo Družbo, če bi opustila izdajanje molitvenikov. Koliko tisoč ljudi ob narodni meji bi sploh ne dobilo v roke slovenske knjige in bi seglo po — nemških molitvenikih, če bi Družba ne izdajala slovenskih! Da stane vsaka knjiga, ki jo izda Družba, ogromne vsote, je naravno! Ali meni »Narod«, da je malenkost natisniti kako knjigo v 80 000 izvodih! Družba ima ob sedanji draginji tiskovnega materiala celo izgubo z izdajanjem knjig in krije to izgubo s prejšnjimi prihranki. Da vlada v slovenski literaturi zaenkrat velika suša, na kateri trpijo vsi slovenski literarni zavodi, zato Družba pač najmanj more, kakor tudi ne drugi zavodi. Da se Družba drži v leposlovju starih struj, ima popolnoma prav, ker »moderna struja« ni za ljudstvo. Če bi Družba delala po okusu »Narodovega« člankarja, bi je bilo kmalu konec.

Očitati Družbi, da izdaja knjige brez vrednosti in nepraktične, more le ignorant.

Podlistek.

Ladja je izginila.

Spisal Edward Noble, poslovenil Ratiški.

(Dalje.)

Geskin je zamišljeno sedel na divanu in pihal dim svoje pipe. Premišljeval sem o tem in pozorno opazoval njegovo inteligentno obličje s smelimi potezami. Šele ko je moj prijatelj vstal, da odide na krov, sem se zdramil iz svojih misli.

Nagla, šumna struja se je ob ladji znatno zmanjšala. »Vigilante« je plula zlahkoma. Ko sva šla po stopnicah, sva zapazila v neposredni bližini množico usidranih ladij in čolnov.

»No Langton,« je kliknil Geskin, »pokažite krmarju pot do one ladje, katera je bila vaši najbližnja, ko ste bili tukaj usidrani.«

»Swift« je to bila, gospod kapitan, tamkajle je.«

»Pokličite koga z nje!«

»Swift, ohoj!«

Mornar se je z nejevoljo oglasil, ker ga tako kasno bude.

»Ali ste kaj čuli o Buccaneeru?« je vprašal Geskin.

»Buccaneer,« je mrmral jezno mornar. »Vrag naj vzame Buccaneera, vsakdo vpraša za to proketo ladjo. Že davno je odplula.«

»Gori ali doli?«

»Doli vendar! Po kaj gori?«

»Zakaj ne?«

»No, z gosposko družbo na krovu, katera gre na race.«

»Res!« reče Geskin. »To sem pa pozabil. S polno paro naprej, Dismalo! Najprej v Chiff Creek, videli bomo, kaj zremo tamkaj. Zakaj niste že tega preje vprašali, Langton?« reče mornarju, »s tem smo izgubili celo uro.«

»Ni bilo nikogar na krovu »Swifta«, ko sem danes popoldne mimo šel.«

»Čisto naravno, kadar koga iz te družbe rabimo, takrat ni gotovo nobenega!« je rekel Geskin, se obrnil in šel dalje. Vidno je bil zelo razburjen. En čas je hodil po krovu, nato je postal na kajutinih stopnicah in zrl na vodo, nato odšel v kajuto in se vlegel na divan. Tako so tekle ure do polnoči. Dospeli smo pred Chiff Creek, počasi pluli med ladjami iskajoč Buccaneera in vpraševali mornarje, a zvedeli nismo ničesar novega. Največ so nam odgovarjali s kletvinami. Končno smo prišli do postajne ladje obalne straže, katera je ležala v ustju kanala. Začuli smo zapovedujoč glas, naj obstanemo.

»Ravnokar smo izvlekli nekega moža!« je javil službujoči častnik. »Napol zmrznjen in onesveščen je. Če pridete semkaj, morda mu morete podati zdravniško pomoč.«

Mesto odgovora se je Geskin podal na postajno ladjo.

»Kje je?«

Oba mornarja in jaz smo šli za njim. Geskin se je bil sklonil nad ležečim možem in ga ogledoval od vseh strani.

Dva moža sta drgnila onesveščenega mornarja. Njegove oči so bile zaprte, obličje blede in skrčeno od mraza.

Naenkrat je stopil Langton naprej.

»Moj Bog!« je vzkliknil, »to je vendar moj krmar!«

»Krmar z Buccaneera?« je vprašal ostro Geskin.

»Da, gospod kapitan, to je Jack Sedgely, ali vsaj bil je to.«

»Tega moža morate spraviti k zavesti; v njegovih rokah je cela zadeva;« se je nagnil Geskin nad onesveščencem.

Bilo je okrog prve ure ponoči in plima je imela vsak hip nastopiti. Sedgely se je vzdramil iz omedlevice. Geskin mu je vlil v grlo požirek konjaka, nakar se je stresel in dvignil.

»Ničesar nisem čul, gospod. O moj Bog, mislil sem, da sem na Buccaneeru.«

(Dalje sledi.)

Res, da ni vedno vse zlato, kar izda Družba; tudi je še mnogo polj, na primer zadružništvo, ki jih Družba še ni obdelala. Vse ne gre naenkrat! Tudi ni lahko dobiti poljudnih strokovnih pisateljev. Toda ravno Družba je v tem oziru, kolikor je pri Slovencih bilo sploh mogoče, storila **svojo popolno dolžnost in ljudstvu podarila največ knjig najboljših gospodarske in razne druge praktične knjige!**

Ravno dejstvo, da je Družba založila šolske knjige, ki jih noben drug zavod ni mogel, ker prinašajo namesto dobička le izgubo, kaže nesebično kulturno delovanje Družbe; zato ji moramo biti vendar le hvaležni, ne pa je napadati!

Da Družba kot kulturni zavod ne izdaje prevodov, ampak le izvirne spise, je njena »kulturna dolžnost«. Razne prevode iz tujih jezikov, ki nesejo založnikom, naj le izdajajo drugi zavodi! Kdo izmed slovenskih ljudskih pisateljev, ki jih že itak ni mnogo, se bo pa še ukvarjal s pisateljevanjem, če bi še Družba sv. Mohorja začela izdajati prevode, rokopisi slovenskih pisateljev pa bi plesneli.

Če imamo še premalo dobrih slovenskih slikarjev, ni tega kriva Družba. Družba daje dela različnim slikarjem in risarjem, da jih s tem podpira in tako vzgaja slikarski naraščaj med Slovenci.

Da so pokrovitelji Družbe sv. Mohorja krški škofje je tradicionalno in naravno. Saj mora po cerkvenih predpisih odobriti knjige verske vsebine, kakor na primer molitvenike, kn. šk. ordinarijat. Da niso škofje krške škofije Slovenci, ni kriva Družba. Sploh pa pokroviteljstvo nima **praktičnega pomena glede kulturnega delovanja Družbe**. Še noben krški škof ni odklonil kakega odbornika, še noben ni zavrnil kake Družbine knjige!

Popolna nobena reč ni na svetu. Tudi Družba sv. Mohorja ne. Toda stvarni razlogi niso napotili »Slovenskega Naroda«, da je začel gonjo proti Družbi, ampak herostratska navada, podirati, kar je dobrega v narodu in pustiti potem v narodu puste razvaline. Narodni Slovenci — brez razlike strankarstva — in sotrudniki Družbe, pisatelji in umetniki, bodo to početje obsodili, in morda bo s takimi napadi na najlepši kulturni spomenik slovenskega naroda škodoval bolj — sebi kakor pa Družbi. Poverjenike Družbe sv. Mohorja pa prosimo, da s tem večjo vnemo delajo za vseslovensko Družbo in tako dokažejo, da imajo več inteligence, kakor razni inteligenti, ki se potapljujejo v »inteligentnih frazah«.

O nacionalnih nasprotnikih.

Pod tem naslovom je objavila »Tagespost« 19. t. m. članek iz Celovca v katerem je zbran šopek **starih**, stokrat premetih in stokrat ovrženih političnih »šlagerjev«, kakršnih se poslužujejo duševno najrevnejši nemškonacionalni agitatorji dan na dan. Koroškimi Slovencem se godi najbolje, slovensko ljudstvo je zadovoljno, Nemci in Slovenci živijo med sabo v najboljši slogi, le par hujskačev je, seveda na — slovenski strani. Kakšni hujskači da so dr. Brejc, Grafenauer in slovenski duhovniki, kaže njihovo jezikovno hujskanje, ker zahtevajo, da mora imeti vzhodna železnica, ki bo tekla po slovenskem in jezikovno mešanem delu, dvojezične napise.

Čujte, ljudje božji! Slovenski interesenti in »Katoliško politično in gospodarsko društvo« niso zahtevali, da morajo biti napisi pri železnici na slovenskem ozemlju — slovenski, ampak dvojezični. Nemški nacionalci in od njih **kupljeni** renegatje pa

zahtevajo, da morajo biti na slovenskem ozemlju samonemški napisi. Zato so Slovenci — hujskači.

To kaže vso zlobo in hinavsko taktiko nemškonacionalne stranke! Ali je tako stranko, ki najelementarnejših pravic, ki ki jih nobenemu Culukafru ne bo odrekel noben civiliziran človek, mogoče opisovati drugače, kakor v »najbolj kričečih barvah«, kakor se pritožuje »Tagespost« čez slovenske poslance?

Da Slovencem poleg takih »prijateljev« ni mogoče mirno živeti, bo pritrtil vsak, ki ima še količkaj zdrave pameti.

Kdo izmed celovških domačinov ne razume, kaj pomeni beseda Celovec? Malo bo v deželi Nemcev, ki bi tega ne vedeli. In kaj bi rekli Nemci, ko bi kdo samonemški napis na celovškem kolodvoru nadomestil z dvojezičnim. Obstruirati bi začeli razni Dobernigi in drugi taki naši »prijatelji« v državnem zboru, in v Celovcu bi fakinaža v velikih demonstracijah ne opljuvala samo slovenskih dam — o čemer »Tagespost« noče ničesar vedeti, ampak bi uganjala še vse druge reči.

Kako frivolna je zahteva slovenske duhovščine glede dvojezičnih napisov, dokazuje »Tagespost« na sledeči način: Neki slovenski duhovnik je zahteval dvojezični napis za »Blasendorf«. Noben izmed navzočih občanov interesentov pa ni razumel »novoslovenskega« imena, kakor ga je napovedal dotični duhovnik.

Prava metoda koroških nemških nacionalcev in renegatov. Če bi bilo treba, bi vsi renegati tudi prisegli, da ne razumejo niti besede slovenske, četudi sicer med sabo govorijo samo slovenski. Kako »novoslovenski« da je slovensko krajevno ime »Blasendorf«, nam pove n. pr. seznam krajevnih imen iz leta 1860. »Alphabetisches Verzeichnis sämtlicher Orte im Herzogthume Kärnten«, ki ga nismo izdali — Slovenci in kjer je za Blasendorf slovensko ime »Blažjaves«. Blasendorf je prava nemška spakedranka, ki z nemško besedo »Blase« nima nobene zveze.

»Tagespost« konča: »Zopet se kaže, da slovenskonarodna agitacija na Koroškem povsod zapira pot, kjer gre za gospodarski in kulturni blagor prebivalstva.« Ravno narobe je res! Zoper »gospodarsko in kulturno zapostavljanje« se borimo!

Dvojezični napisi n. pr. ne bi ovirali gospodarskega in kulturnega napredka; pač pa bi bili samonemški napisi kvarljivi gospodarskim interesom in kulturnemu napredku Slovencev. S samonemškimi napisi bi prišli trdonemški uradniki, ki bi zopet hujskali med Slovenci in slovenske potnike šikanirali in tako delali zdražbo in netili sovraštvo. To je, kar srbi nacionalne prenapeteže in ničesar drugega!

Vojna na Balkanu.

Turki utrjeni želijo miru.

Mladoturki si želijo miru. Njihovi upi, da premagajo Bolgare, so splavali po vodi. Pred Odrinom Bolgari napredujejo in trdnjave vedno tesneje obkrožujejo ter pripravljajo baje generalni naskok. Pred Čataldžo so bili Turki tepeni. Bolgari se tam umikajo le vsled taktike. Izkrcaje turških čet iz Azije ob Marmorskem in Črnem morju se je dosedaj popolnoma in z velikanskimi izgubami za Turke ponesrečilo. Na Galipolu so bili Turki dvakrat hudo tepeni, in zadnje brzojavke še celo iz — Carigrada poročajo, da je bolgarska armada po hudem boju zavzela bulairski utrdbi »Viktoria« in

bolečine pomirjujoč, osvežujoč, krepilen izdelek, s katerim smo že večkrat odpravili razne bolečine in utrujenost ter marsikatero drugo motečo boleost, pristni Fellerjev fluid z znamko »Elsafluid«, na katerega s tem opozarjamo svoje čitatelje.

Če je kaj res dobro! se priznava tudi od strokovnjakov in kako sodijo o Fellerjevem fluidu z znamko »Elsafluid« praktični zdravniki, dokazuje sledeče pismo: »Zahvaljujem se Vam toplo za Vaš Fellerjev fluid z znamko »Elsafluid«, izdelek, ki se je naravnost sijajno obnesel pri vseh skrninastih bolečinah. Priporočam Fellerjev fluid, kjer je sila, najtopleje in Vas prosim, da mi ga

»Napoleon«, ki zapirata vhod v mesto Galipoli.

Da odvrnejo še večjo nevarnost, skušajo Turki zopet doseči pogajanja z balkansko zvezo. Hakki paša je v ta namen šel v London, in iz Carigrada poročajo, da se mu je akcija posrečila. Angleška ali velevlasti naj bi izposlovale mirovna pogajanja.

Bolgarsko - rumunski spor.

Bolgarija je v Rumuniji v odgovoru priznala nekoliko ozemlja ob rumunski meji, s čemer pa se Rumunija ne zadovoljuje. Ljudstvo se na shodih navdušuje za vojsko proti Bolgarom. Vendar pa nevarnost vojske ni več tako velika, ker so se velesile razlezele brigati za posredovanje, zlasti odkar zažre med Avstrijo in Rusijo niso več tako napete, kar je zasluga našega presvitlega in miroljubnega cesarja, ki je pisal ruskemu carju lastnoročno pismo.

Nemčija za mir.

Nemčija se je precej odločno izrazila, da je za mir. Celo nemški cesar se je nedvoumno izrazil, in to pomeni veliko. Upati je, da se ohrani mir, ker sta se Nemčija in Angleška zopet nekoliko zblížali. Zaradi albanskih mej pa se tudi Avstrija in Rusija menda ne bote skočili v lase, če to ne bo dovolji drugim velesilam.

Pred Skadrom.

Črnogorci so pred Skadrom zelo napredovali, toda z velikimi izgubami, kar je bilo seveda pričakovati. Brdice še niso srbske čete zavzele, pač pa so jo obkolile in čakajo na težje topove, da jo naskočijo. Težke topove na Lovčenu spravljajo Črnogorci pred Taraboš, da užugajo to naravno kamenito trdnjavo, o kateri bi človek sodil, da je nepremagljiva. Začasno počiva črnogorsko-srbska vojska pred Skadrom in se pripravlja na velik naskok. Tudi turška posadka je mirna, ker je utrjena in se ji ne ljubi več izpadati in z velikanskimi izgubami ter s krvavimi glavami zopet bežati nazaj za utrjeno zidovje.

Zahvala

deželnega komiteja, stoječega pod pokroviteljstvom Njihove visokosti presvetle gospe vojvodinje Hohenberške, za zbirko, ki se je izvršila v prid vojakom c. kr. armade, ki služijo ob državnih mejah.

Zbirka, ki jo je izvršil deželni komitej v prid vojakom c. kr. armade, stoječim ob državnih mejah, sklenila se je 5. svečana t. l. Zbirka je imela sledeči uspeh:

Deželni vladi doposlalo se je 2161 K 62 vin. — Zbirka gospoda župana deželnega glavnega mesta Celovec 4673 K 30 vin. — Zbirke okrajnih glavarstev: Beljak 6971 K 66 vin.; Celovec, okolica 8997 K 21 vin.; Špital 3878 K 29 vin.; Šmohor 3452 K 17 vin.; Št. Vid 7921 K 50 vin.; Velikovec 3764 K 40 vin.; Volšperg 8947 K 38 vin. — Skupaj 50.767 K 53 vin.

Ta uspeh dokazuje, kakšno domoljubje in požrtvovalnost navdaja prebivalce koroške dežele.

Iz zapiskov vseh darov se tudi razvidi, da se je ves Korotan brez razlike udeleževal tega domoljubnega dela, da se vsem onim, ki stražijo državne meje, vsaj nekoliko olajša njih težavna služba. Korošci so tako pokazali, da se hvaležno spominjajo cesarske vojne in da hočejo zvesti geslu našega prevzvišenega vladarja »viribus unitis«, rade volje posvetiti največje žrtve dobrim namenom.

Za to darežljivost izreka deželni komitej vsakemu posamezniku najiskrenejšo zahvalo.

Naši stari očetje

rabijo že dobra, preizkušena domača zdravila, da odstranijo vseh vrst bolečin, takoj v začetku in res bi bilo treba ter zlasti v mrzlem letnem času paziti, da se ne zanevari še tako lahka obolelost, ampak da se jo že pri najmanjšem pojavu, torej takoj, če se čutijo bolečine, odpravi.

Odraslim in otrokom, pri katerih se n. pr. opazuje nagnjenje h katarju, more dober, preizkušen izdelek pomagati, da se že pravočasno proti temu nastopi. Že sami smo se sto in tisočkrat prepričali, da je tak

zopet pošljete za lastno uporabo, znesek zanj Vam pošljem. Dr. A. David, mestni zdravnik v Sieniawi pri Jaroslavi, Galicija. Pristnega Fellerjevega fluida naročite 12 malih, 6 podvojnih ali 2 specialni steklenici za 5 kron franko pri E. V. Fellerju v Stubi, Elzatrž št. 67 (Hrvatsko), kjer se tudi dobivajo zanesljivo učinkujoče Fellerjeve odvajalne rabarbarakroglice z znamko »Elzakroglice«, in sicer 6 škatel za 4 krone franko, ki jih smejo rabiti brez pomisleka veliki in mali, stari in mladi, če želodec ni v redu. Naj bi bil ta nesebičen namig v blagor tudi našim čitateljem. To bi nas res veselilo.

Obenem zahvaljuje tudi vse one, ki so se komiteju nesebično ponudili v sodelovanju, da se je mogla zbirka izvršiti.

Rad bi bil razglasil deželni komite vsak posamezni prispevek, a bilo je to nemogoče, ker tisek bi stal neprimerno visoke stroške. Vendar bodo vsa okrajna glavarstva poslala vsaki občini prepis njenega zapiska darov; tudi za darove, ki so se odposlali deželni vladi in mestni občini celovški, napravili se bodo slični zapiski.

Celovec, 6. svečana 1913.

Henrik knez Orsini in Rosenberg,
predsednik.

Dež. predsednik dr. Alfred bar. Fries-Skene, dež. glavar Leopold bar. Aichelburg-Labia, predsednikova namestnika.

Knez in škof dr. Baltazar Kaltner. — Župan dr. Gustav vitez Metnitz. — Podpredsednik dež. fin. ravnateljstva dr. Maks Chiari. — Podpredsednik dež. nadsodnije dr. Alfred Schmid vitez Sachsenstamm. — Fin. nadsvetnik dr. Miroslav vitez Fossel pl. Altenfels. — Jožef baron Aichelburg. — Erich baron Boyneburg. — Andrej Berger. — Maks vitez Burger. — Ernst vitez Burger. — Podžupan ces. svetnik Viljem pl. Dietrich. — Ferdinand baron Gragnoni. — Viktor Hauser. — Dež. odbornik Alojz Hönlinger. — Dr. Ferdinand pl. Kleinmayr. — Jožef Keuschnigg. — Ces. svetnik Ludovik Moschner. — Svetnik dež. nadsodnije Karol Namdamlenzki. — Primarij dr. Otmar Purtscher. — Maks Rothauer. — Stolni kanonik dr. Jožef Somer. — Ces. svetnik Emil Spitra.

Vabilo

na

V. občni zbor

„Slovenske krščansko-socialne zveze“

in na

I. protialkoholni shod za Koroško

dne 23. februarja 1913 v veliki dvorani hotela Trabesinger v Celovcu.

Zavedajte se, Slovenci, važnosti tega dneva. Ta dan naj bo pravi ljudski tabor. Zveza že šteje 43 postojank med ljudstvom in bo neumorno delala, da bo zadnji krščansko-misleči Slovenec v njenem okrilju. Pridite vsi, ki vidite in čutite skelečo rano na telesu našega naroda, namreč pijančevanje. Tarnanje nič ne pomaga, stopite z nami v kolo! Posamezni nič ne opravi, naskočimo torej skupno tega sovražnika! Na svidenje torej v nedeljo!

Zvečer ob 7. uri se vrši igra „V krvi“, igrajo podljubeljski igralci.

Dnevne novice in dopisi.

Nadvojvoda Karol Franc Jožef je prevzel protektorat nad osrednjim odborom za oskrbo avstrijskega zračnega brodograja.

Vrbsko jezero je zamrznilo in je oblast dovolila drsanje dne 19. t. m.

Samomor vojaka. V Celovcu se je ustrelil s puško v vojašnici vojak Viktor Moser. Samomor je izvršil v pijanosti vsled strahu pred kaznijo, ker je izostal čez dovoljen čas.

Porotno zasedanje v Celovcu se začne dne 3. marca.

Trgovina papirja (J. Vajncerl) v hotelu Trabesinger bo v nedeljo dne 23. t. m. dopoldne odprta. V trgovini je naprodaj tudi Lesarjeva knjiga »Berila in evangeliji« in od S. K. S. Z. založene razglednice itd.

Ana Arnejc †. Dne 18. t. m. je umrla na Trati pri Ledenicah po daljšem bolehanju gospa Ana Arnejc, p. d. Hajnžla, prevedena večkrat s sv. zakramenti za umirajoče. Dosegla je starost 59 let. Rajnica je bila ugledna, krščanska in narodno čuteča žena in vzorna mati. Posebno je ljubila sina-duhovnika, č. g. dr. Arnejca, župnika v Žrelcu, ki je dobil od sv. očeta lastnoročno pisano dovoljenje, da sme brati za časa boleznii svoje matere sv. mašo na domu. N. p. v m.! Ugledni rodbini Arnejcevi naše sožalje!

Šolske vesti. Za definitivnega učitelja in provizoričnega šolskega vodjo je imenovan Janez Kuhar, podučitelj na Ojstrici. Kot

suplentinje so nastavljene od okrajnih šolskih oblasti Emilija Herzele za Vetrinj, Elija Ehrlich za Št. Miklavž ob Dravi ter kot učiteljici ročnih del Roza Mesner za Žvabek in Frida Schick za Jezersko.

Za poveljnike na novih orožniških postajah so imenovani za Anabihl stražmojster Janez Bartlmoe, za Škofji dvor Sinortner in za Škofiče stražmojster Janez Koch.

Zavoljo ponarejanja 20vinarskih novcev je bil v Borovljah aretiran 17letni krojaški pomočnik Ivan Suhajla iz boroveljske okolice.

Aretacija požigalca. V Nemškem Št. Vidu so aretirali hlapca Karla Koglerja, ki je osumljen, da je zažgal posestnici Ani Rabl gospodarsko poslopje. Škodo računajo nad 19.000 kron.

Samomor vojaka. V Egenbergu pri Gradcu se je ustrelil v vojašnici vojak Jožef Schicher iz Jadovc pri Grabštajnu.

Izvršba periodičnih plačil v čekovnem prometu poštne hranilnice na podlagi enokratnega zaukaza. C. kr. poštno-hranilnični urad je razglasil sledeče: Urad poštne hranilnice je potrebno ukrenil, da bo mogoče z enim samim nalogom nakazati plačila, ki se periodično ponavljajo, toda s tem pogojem, da imajo dotična plačila izvrševati vedno z istim zneskom, istemu prejemniku in istega mesečnega dne. Ob katerih rokih (ali mesečno, ali vsaka dva meseca, ali vsako četrletje itd.) se imajo zneski izplačati, ter — se ima li plačilo izvršiti v gotovini ali z dobrovpisom, to ne dela razločka. Nalog se daje po navadi s čekom. Odredbena opomba na čeku se glasi n. pr.: »Naj se dne 15. vsakega meseca do preklica nakaže v gotovini A. B. v N.«, ali pa: »Naj se dne 1. februarja, 1. majnika, 1. avgusta in 1. novembra vsakega leta do preklica pripiše računu št. . . . X. Y. v Z.« Poštno-hranilnični urad bo te naloge sprejel na razpogled ter bo o svojem času, ne da bi bilo treba imetniku računa zato skrbeti, tako dolgo izvrševal malog, dokler mu ne bo došel od imetnika preklic. Ako se plačilo nameri pri tem na nedeljo, izvrši se prihodnji dan. Izvršitev se izkaže, kakor po navadi vselej v računskem posnetku. Prejem preklica se bo imetniku računa pismeno potrdil. Zato pa, da se nalog, katerega je dal poštno-hranilničnemu uradu, v danem slučaju pravočasno prekliče, mora zaukaznik sam skrbeti. Za morebitno škodo, ki bi utegnila nastati iz tega, da je zaukaznik zamudil preklic o pravem času, poštno-hranilnični urad ne odgovarja. Poštno-hranilnični urad si pridržuje tudi pravico, da sme po okoliščinah izvršbo trajnih plačil odkloniti ali pa ustaviti. Ta nova vpeljava dobi takoj svojo moč. Poštno-hranilnični urad je vsak čas pripravljen, podati podrobnejša pojasnila.

Defraudacija pri »Zadružni Zvezi«. Knjigovodja »Zadružne Zveze« v Ljubljani, Ivan Polanjko, je dne 3. t. m. dvignil pri neki ljubljanski banki z nakazilom na zadružno ime 40.000 kron in s svojo ženo pobegnil. Podpisa na nakazilu je ponaredil. Predno je dvignil denar, je vzel tri dni dopusta. Ko ga pa po preteku treh dni ni bilo, da bi nastopil službo, se je zdelo vodstvu to sumljivo in je pri preiskavi prišlo na goljufijo. Za pobeglim se je poslalo 2000 tiralic. Polanjko in njegova žena sta se odpejla na Nemško. V Dovru sta se nato dne 16. t. m. vkrcala v parnik parobrodne družbe »Red Star Line«, »Vaterland«, ki pride dne 26. t. m. v New York, kjer ga že pričakuje policija, da ga zopet izroči roki pravice v Ljubljano. Polanjko se je baje nekoč prej norčeval, da ga ne bojo dobili, če bo kaj naredil. Pa se je motil. »Zadružna Zveza« bi pa tudi v slučaju, če ne bi ga bili prijeli, ne bi trpela škode, kakor se nam poroča iz Ljubljane, ampak banka, pri kateri je denar s ponarejenim nakazilom dvignil.

Aviatik Nittner smrtno ponesrečil. Nadporočnik Nittner, znan kot spreten avstrijski vojaški aviatik, se je 17. t. m. v Fischamendu smrtno ponesrečil. Pripeljal se je iz Gorice, da preizkusi nov letalni stroj. Ko se je dvignil z letalnim strojem v zrak kakih 100 m visoko, je stroj začel nenadoma po bliskovo padati. Stroj se je popolnoma zdobil in Nittner je obležal na tleh mrtev z razparanim trebuhom. Tudi prsi mu je propeler do vratu prerezal. Vzroka nesreče niso mogli dognati, sodijo pa, da letalni stroj ni bil pravilno sestavljen in

spretnji del pretežak, da se je nenadoma nagnil s prednjim delom navzdol in letalca vrgel s sedeža.

Pogreb poslanca Schuhmeierja. V nedeljo popoldne se je vršil na Dunaju pogreb zavratno ustreljenega soc. demokratičnega poslanca Schuhmeierja. Udeležba je bila naravnost velikanska. Nekteri listi poročajo, da je bila pri pogrebu navzoča polmilijska množica. »Reichspost« trdi, da je ta številka previsoka. Dunajski župan dr. Weisskirchner se je nameraval udeležiti pogreba, da bi na ta način pokazal, da krščansko-socialna stranka hudo obsoja umor, kar so storili prej že krščansko-socialni listi. Toda sam dr. Adler je odsvetoval županu, češ, da ne more zanj prevzeti jamstva osebne varnosti.

Kakšnega mišljenja je bil napadalec Kunšak. Napadalec Kunšak, ki je umoril poslanca Schuhmeierja, da se maščuje tako nad soc. demokrati, ker so ga preganjali, je bil v mladih letih soc. demokrat in kot tak učenec Schuhmeierjev. Pozneje se je odvrnil od soc. demokracije, za kar so ga preganjali. Šel je na Nemško, kjer si je prihranil okroglo 2000 K. Bil je tudi na Angleškem in v Ameriki. Kunšak ni bil ne po prepričanju, ne po delovanju krščanski sociallec, ampak je na Dunaju ustanovil posebno delavsko organizacijo po vzorcu angleške delavske organizacije. Zagovarjal je mnenje, da se naj delavci organizirajo v nepolitičnih društvi. Vsled tega je bil tudi nasprotnik krščansko-socialne delavske organizacije, ki jo vodi na Dunaju njegov brat Leopold Kunšak. Od svojcev ni maral nobene podpore. Verskih dolžnosti ni izpolnoval več, odkar je bil soc. demokrat. Zavoljo tega je bil s svojo rodbino skregan.

Nameravan napad na Leopolda Kunšaka. Dunajska policija je aretirala nekega Franca Freibergerja, ki se je pripeljal iz Monakovega na Dunaj z namenom, da maščuje umor poslanca Schuhmeierja s tem, da umori Leopolda Kunšaka, brata morilca Pavla Kunšaka. Monakovska policija je za ta namen pravočasno izvedela in obvestila dunajsko policijo, ki je izsledila Freibergerja v 20. okraju, kjer je prenočeval v »Moškem domu«. Pri Freibergeru so našli z ostrimi patronami nabasan revolver in trivoljato, opiljeno, koničasto pilo. Brez pomisleka je priznal, da je hotel umoriti Leopolda Kunschaka in s tem maščevati Schuhmeierja. Sam se je označil v preiskavi za svobodomisleca in radikalnega socialista. Bil je šestindvajsetkrat predkaznovan, zaradi tatvine 2 leti in zavoljo požiga 10 let.

Meža ob Dravi. »Freche Herausforderung«, tako pišejo »Fr. St.« z dne 15. svečana. Cela zadeva ni vredna počenega groša, ali resnici na ljubo poročamo sledeče: V neki krčmi so bili trije nemškutarji, vsi politično brezpomembne osebe. Ti so vedeli, da sedijo na nasprotni strani železniški uradniki-Slovenci. Prvi, že vsi precej natrkani, niso imeli povoda, mirne Slovence izzivati, da bi se pa »hec« začel, so pripeli gostilničarjevi hčerki, katero nemški list zaničljivo imenuje »kelnarco«, nemški znak. Gospodična je vzela to za šalo in pri drugi mizi znak odstranila, kateri je baje nekam izginil. Znak je bil last nekega Kureja, dobil pa ga je že nazaj. Znak ni imel vrednosti niti 50 vinarjev, ali kakor poroča nasprotni list, je mislil Kurej za to malenkost tožiti. More biti pač na slabih nogah ta Kurej. Hujskači so bili le nemškutarji, zdaj pa rdečenosni poročevalci v »Fr. St.«, kateri je dobil od teh nemškutarjev informacijo, piše o »Freche Herausforderung«, ko so bili vendar le Slovenci napadeni. Sploh ima dopis namen železniške uradnike denuncirati. Gospod postajenačelnik se pač ne bo oziral na neumne dopise v »Freie Stimmen«, branil bo v prvi vrsti svoje ljudi in se ne bo brigal za take malenkosti, posebno ker že imenovani trije nemškutarji in poročevalci v »Freie Stimmen« niso nobene merodajne osebe, ampak navadni hujskači.

Št. Jakob v Rožu. (Smrtna kosa.) V petek, dne 14. t. m., smo pokopali najstarejšega moža iz naše fare Gracijana Pušnika iz Področice. Dosegel je starost 94 let. Še par dni pred smrtjo mu je dišala ljubljena pipa. Takoj za njim pa smo pokopali najmlajšega župljana, Zenjakovega otroka v Lešah. Gotovo so slučajni, da bi obenem zagrebli najstarejšega in najmlajšega župljana, redki. N. p. v m.!

Koženaver. (Divji lovec.) Od Žin-garce sem se je večkrat ponoči slišalo po-kanje. Gozdar v Goričah si je mislil: to se ne more slišati z Balkana ter je šel bližje. In res pride divjemu lovcu na sled, ki ga je vodila med čeri nad Podljubelom. Tam zapazi drvarja Janeza Eržena, ki je doma iz Železne Kaple in stanuje v Lipljah, s puško in polnim nahrbtnikom. Začel se je dvoboj. Prvi ustrelil Eržen na gozdarja. K sreči ni zadel, ker se je ta umaknil za drevo. Gozdar pa zadene Eržena v levo ramo in gotovo tudi v pljuča, ker se je ta zgrudil na tla ter onesvestil. Meneč, da je mrtev, ga gozdar pusti ležati ter gre domu. Tudi ranjenec se kmalu zave, vstane ter se vleče domu. Orožnik, ki je kmalu prišel, je preiskal vse stanovanje ter našel več reči, ki pričajo, da je moral Eržen že delj časa opravljati prepovedani posel divjega lovca. Kajpak zdaj ta zadeva silno zanima sodnijo v Borovljah, ki ima prijetega ptička pod ključem.

Radiše. Najbolj vnet za božjo službo je zdaj v naši župniji takoimenovani »Scatov Miha«. Ženske pravijo, da pride vsako nedeljo v našo cerkev. No, mi možje ga zagledamo navadno le zunaj, ko pridemo iz cerkve; pa tega mu ne zamerimo, saj ima sam več v glavi kot naš gospod župnik. Svoj čas se je rad smukal okoli deklet... Zdaj pa je postal že bolj možat in obiskuje le može in včasih tudi kmetice. Prijazen je, zna govoriti kot bi rože sadil; včasih ga tudi kupi temu ali onemu kak vrček; in zakaj bi tudi ne, saj skrbi za našega za »se« skrbčevega župana glasove. Ker je lesni trgovec, gre tudi k temu ali onemu kupovat les, seveda skuša zraven tudi pridobiti kak glas. Boji se pa tudi naš g. župan. Ne upa se več kaj o volitvah razglasiti, ampak nabija samo razglase na tablo. Ker ni več prav gotova zmagava, zato mu Mihec tako strastno pomaga. Kmet, ki ves njegov trud vidi in vé ceniti vso njegovo zamudo časa in draginjo obuvala, svetuje, da se mu po končani volitvi kupi iz občinske blagajne, v kateri je shranjen tudi naš veliki »prisiljen« dolg, vsaj dva para novih čevljev. Zato pa, Miha, zdaj čevljev ne »šparaj«.

Bilčovs. (Volitev župana.) Dne 15. t. m. se je vršila volitev novega župana. Že pri prvi volitvi je dobil gosp. Filip Martič, prejšnji župan, 7 glasov in je torej izvoljen! Zelo se veselimo tega dejstva, saj je ravno novoizvoljeni župan, Filip Martič, mož na svojem mestu, trdne vere in zaveden Slovenec. Njegov protikandidat, nekdanji dolgoletni župan, Janez Jakopič, je dobil le štiri glasove, med temi še svojega! Torej tri odbornike ima na svoji strani, skupaj štiri, akoravno je »Štajerc« pisal, da so naprednjaki zmagali! Kam neki napredujejo? Novemu županu pa kličemo prav navdušeno in iz celega srca: Živel naš župan bilčovski Lipej!

Gorenče. Kakor slišimo, je vložil naš šolski svet prošnjo na nemški »Schulverein« za podporo pri zidanju šole. Gorenčani, bodite tako nobel in zahvalite se lepo za denar, ki se vam ne bo podaril brezpogojno pri šolskem pouku. Judežev denar ne prinese blagoslova.

Št. Peter pri Velikovcu. (Ovržene občinske volitve.) Nismo pričakovali, pa pri nas na Koroškem je vse mogoče. Občinske volitve so ovržene. Poslanec nemškutarjev, g. J. Nagele, je o tem baje že teden poprej govoril po Velikovcu. Seveda »štajercijanski« poslanec je pač zato tu, da se maščuje nad Slovenci, ki ga niso volili v državni zbor. Pri zavednih šentpeterskih volilcih pač nima ta gulaš in šnops nobene veljave. Zadnjič smo Slovenci zmagali v drugem in tretjem razredu. Zavedni volilci, ste li brali v zadnjem »Miru«, kako se Šternbirt poteguje za železnico Sinčavas—Velikovec? Kaj pa je še storil za vzhodno železnico? Ali se sedaj ne uresničujejo besede, ki jih je gosp. Šternbirt govoril na shodu v Vovbrah o teh dveh železnicah, ko je rekel: »Kar se pa tiče teh dveh železnic, se bom potegoval tudi za vzhodno železnico, toda reči moram, da mi je srajca bliže, kakor pa suknja.« Zato, proč z Nageletovo stranko pri bodočih volitvah!

Ruda. (Kaj je z občinskimi volitvami?) V sosednem št. Petru so se vršile občinske volitve na isti dan, kakor pri nas. V št. Petru so zmagali z veliko večino

glasov Slovenci, na Rudi nemškutarji z enim glasom. Zoper oboje volitve se je vložil protest. V št. Petru kupljeni nemškutarji niso bili zadovoljni, da so zmagali Slovenci, na Rudi pa se je vložil protest v imenu samostojnih slovenskih in katoliško - mislečih Slovencev. Toda kakšna razlika! Zopet dvojna mera c. k. r. deželne vlade. Šentpeterske volitve, kjer so se pritožili nemškutarji, so že ovržene in se bodo zopet vršile nove volitve prihodnji ponedeljek, dne 24. t. m., na god sv. Matija, »ki led pobija« (Šentpeterjani bodo pa nekoga drugega pobili); toda pri nas na Rudi, kjer smo se pritožili avstrijski Slovenci, in kjer se gre samo za en glas, tu se vladi ne mudi.

Velikovec. (Nemški advokat.) Česar smo se že davno bali, to se hoče sedaj uresničiti. Nemški »Volksrat« je sklenil, da mora v Velikovec nemški odvetnik. Dne 15. marca bo otvoril tukaj svojo pisarno. Njegov solicator, uradnik in priganjač pa bo dosedanji pisar pri g. dr. J. Kultererju, A. Haid, ki bo za to uslugo gotovo mastno plačan. To je hvaležnost, da se je pri sedanjem odvetniku g. dr. J. Kultererju izvežbal, sedaj bo pa zoper njegovo pisarno delal! Pred dvema leti je nas Slovenec vprašal neki slovenski odvetnik, če bi ne kazalo, da bi tukaj otvoril svojo pisarno. Mi smo takrat rekli, dokler je g. dr. Kulterer tukaj, ne kaže, delati mu konkurence. Tako sodi plemeniti slovenski značaj, a vse drugače je obrnil nenasitni nemški »volk«. Odvetniku, ki je z vsemi živel v miru, ki so ga pred dobrimi 30 leti Velikovčani naravnost sem priklicali, ki je koroški rojak, ki ima posebno za tu-kašnje mestno hranilnico naravnost velikanske zasluge, temu sedaj velikovski privandrani Nemci pokličejo konkurenta! Tako hočejo »s Slovenci v miru živeti.« O, vi hincvi! Katoličanom tako radi očitete ligurijansko moralo; kakšna pa je vaša nemškutarjska morala? Ves svet obsoja Nemce zaradi njihovih krivic nasproti drugim narodom. Samo Turki še simpatizirajo z vami. Drugih prijateljev itak več nimate. Vedno poudarjate svojo nemško posest. Ali se gre v tem slučaju tudi za nemško posest? Ali ni bil v Velikovcu vedno slovenski odvetnik? Neki privandrani velikovski Nemec, ki pa precej po Čehih diši, je pred leti rekel, da se bo potrudil, da tudi dr. Kulterer pride iz mestne hranilnice. Menda se sedaj uresničujejo te besede. Slovenci bomo ostali pri starem prijatelju, g. dr. Juliju Kultererju, privandrani Nemci pa naj poskusijo z glavo skozi zid!

Malošče. (Maloščan c. in kr. fregatni zdravnik.) S prvim svečanom t. l. je bil imenovan c. in kr. fregatnim zdravnikom v Pulju gospod dr. Viktor Slamnik. Na poslovilnem večeru dne 14. t. m. se je izrecno pokazala priljubljenost našega »Viktorja«. Po prisrčnih gratulacijah učiteljstva, orožništva, požarnih bramb in mnogoterih zasebnikov ter ob izbornem sviranju štebenjskih mladih tamburašev vzela s solzami v očeh slovo tako od simpatujočega prebivalstva vseh slojev kakor tudi od skromne »klauze«, ki mu je bila dom in zavetišče.

Mili Bog naj ga v tujini, ohrani naši domovini.

Borovlje. (Neprostopvoljni pust našega pileja.) Kar se najbrž še nobenemu vlakcu ni pripetilo, to se je našemu pileju. Samozavestno pripiha iz Borovelj na postajo Podgoro. A ko jo hoče čez par minut naprej popihati, ne more se ganiti — primrznil je. Lokomotiva se zaganja in zaganja, a ne gre. Potniki izstopijo in ji dajo dober nasvet, da naj se odveže od vozov in zaletava v nje, da jih oziblje, in lukamatija se res zaletava v vozove, a vozovi se še ne zmenijo za sunke muhe lukamatije. Sedaj gre vse na delo in z vsem mogočim orodjem sekajo led pod kolesi. Lukamatija iznova zbere vse svoje moči — in sreča, vozovi so se blagovolili premakniti. Med splošnim smehom zasedejo potniki spet svoje prostore, ki jih pilej s polnim parom odpelje. Na postaji Svetnavas je že čakal nanj tržaški vlak in vse je že vedelo za pustno šalo v Podgori. Zato je pileju tudi vse srečo voščilo z vpitjem in mahanjem robcev, ko je srečno pripihal na postajo.

Borovlje. (Ali je še kaj prostora?) V norišnici namreč. Za koga? Za »Štajerca«. Kaj pa se je zgodilo? »Štajerc« se na vse

kriplje trudi, da bi pobeglega Damkovega Folteja spravil v zvezo — s »ta črnimi«. Seve hoče biti ironičen, a je samo smešen, naravnost zrel za norišnico. Med drugim tudi pravi: »Če bo pa Foltej (v Ameriki) kako zlato rudo najdov, bo jo pa očitno ta črnim posojilnicam poslal, da ne bode treba pri vladi prositi, da bi jim milijone iz državnih zakladov dajali, da se bojo rešile.« Če bo našel kako zlato rudo, o čemur zelo dvomimo, ker se je Foltej v stari domovini znal samo potepati, naj zlata ne pošilja črnim posojilnicam, ampak tukajšnji nemški »Vorschusskasse«, kateri stoji vendar najbližje, da ta vsaj za borih 100 kron ne bo prišla več v zadrego, ampak jih mogla izplačati. Zato Foltej, če že res misliš pustiti pretepavanje in iskati zlato rudo, če jo najdeš, usmili se svoje nekdanje kase saj s 100 kronami!

Sveče. (Smrtna kosa.) To zimo si je izbrala smrt pri nas za svojo žetev može v najboljših letih. Šele pred nedavnim časom smo pokopali Janeza Šavnika, 24 let in kmalu nato Gregorja Rac, 56 let starega; oba sta umrla na jetiki. Dne 16. t. m. pa je preminul Miha Ferčnik, p. d. Uršič v Svečah, v starosti 45 let. Občespoštovani družini Uršičevi izrekamo svoje odkritosrčno sožalje. Ako bo to šlo tako naprej, bodo Sveče kmalu brez gospodarjev. Največ žrtev tirja pri nas — alkohol. Zato pa prav iz srca pozdravljamo »Sveto vojsko«, ki jo bo prihodnjo nedeljo začela na Koroškem naša Kršč. Soc. Zveza.

Glasnik Slov. kršč. socialne zveze.

Društvena naznanila.

Celovška podružnica »Slov. šolskega društva v Celovcu« se vrši v sredo, 26. t. m., ob 7. uri zvečer v hotelu »Trabesinger« z navadnim dnevnim redom.

Podljubelj. V nedeljo, dne 9. marca t. l., ob 3. uri popoldne priredi Krščansko socialno izobraževalno društvo v Borovljah veliko skioptično predavanje v Delavskem domu v Podljubelju. Obišče nas priljubljen govornik iz Ljubljane. Okoli 160 velikih podob se bo videlo. V prvem delu predavanja bodo slike pokazale največjega škodljivca vsakega človeka in vsakega ljudstva, v drugem delu pa bo do 100 podob skrbelo za najboljši smeh in kratek čas. Zato, očetje, matere, posebno mladina od blizu in daleč, pridite, ako vam je količkaj za svoje in svojih zdravje in srečo in količkaj za lepo zabavo! — Odbor.

Pliberško katoliško slovensko izobraževalno društvo ima v nedeljo, dne 23. svečana t. l., dopoldne po prvi božji službi v Narodnem domu v Pliberku svoj redni občni zbor. Pristop imajo samo udje, katere se prosijo, da se občnega zbora točno in polnoštevilno udeležijo. — Odbor.

Radiše. Slovensko katoliško izobraževalno društvo ima v nedeljo, dne 2. marca t. l., ob 3. uri popoldne svoj letni občni zbor v društvenih prostorih. — Odbor.

Bilčovs. 1. redni občni zbor društva »Bilka« se je preložil na nedeljo, dne 2. marca.

Cerkvene vesti.

Umrl je dne 16. t. m. č. g. Karol Kirchner Mayer, župnik v Črni. Pokojni je bil rojen dne 23. avgusta leta 1864. v Rožeku, gimnazijo je dovršil v Beljaku, bogoslovje v Celovcu; leta 1890. posvečen v duhovnika, je kaplanoval v Železni Kapli, na Sv. Višarjah, v Libeličah, kot provizor je služboval v št. Jurju na Vinogradih in od leta 1895. je bil župnik v Črni. Pokojni je bil odkrit, možat značaj ter vrl rodoljub. N. p. v m.!

Prezentiran je za mestno župnijo Volšperg č. g. msgr. dr. Robert Klimsch, tajnik Jožefove družbe v Celovcu.

Imenovan je provizorjem v Črni č. g. Vinko Razgoršek, kaplan istotam.

Novonastavljen kot kaplan v Radlachu je semeniški duhoven Jožef Lepiarczyk, rojen v Pruski Šleziji.

Razpisana je do 3. aprila t. l. župnija Črna; patron je presv. vladar.

Slovenci in Slovani, zglasite se takoj za „Družbo sv. Mohorja“!

To je že 21 let preizkušen kavin dodatek in nadomestek

Vzemite, ako imate nahod, hripavost, zasliženje ali težko sapo, Fellerjev fluid z znamko „Elsa-Fluid“. Sami smo se prepričali pri bolečinah v prsih, v vratu itd. o njegovem lekajočem, kašelj utehajočem, oživlajočem učinku. — Dvanajstletna za poizkušnjo 5 K, dve dvanajstletni K 8-60 franko. Izdelovatelj samo E. V. Feller v Stubici, Elsa-trg št. 67 (Hrvaško).

Hiša z inventarjem, živino in stavbnim lesom je skupno ali pa vsako posebej naprodaj. — Janez Reichmann, pd. Lesjak v Bilčovsu, p. Bistrica v Rožu.

Loterijske številke.

Trst, 12. februarja: 55, 84, 87, 7, 37.
Dunaj, 15. februarja: 67, 4, 54, 87, 48.

Tržne cene v Celovcu

13. svečana 1913 po uradnem razglasu:

Blago	100 kg		80 litrov (biren)	
	od	do	K	v
Pšenica	—	—	—	—
Rž	20	15	21	53
Ječmen	—	—	—	—
Ajda	—	—	—	—
Oves	20	—	21	62
Proso	—	—	—	—
Pšeno	—	—	32	16
Turščica	—	—	—	—
Leča	—	—	—	—
Fižola rdeča	—	—	—	—
Repica (krompir)	6	60	7	20
Deteljno seme	—	—	—	—
Seno, sladko	7	20	10	—
" kislo	6	30	7	80
Slama	3	40	5	—
Zelnate glave po 100 kos.	—	—	—	—
Repa, ena vreča	—	—	—	—
Mleko, 1 liter	—	24	—	28
Smetana, 1 "	—	60	1	20
Maslo (goveje) . . . 1 kg	2	80	3	60
Sur.maslo (putar), 1 "	2	60	3	60
Slanina (špeh), pov. 1 "	2	10	2	30
" sur. 1 "	2	—	2	20
Svinjska mast . . . 1 "	2	20	2	40
Jajca, 1 par	—	20	—	26
Piščeta, 1 par	2	80	3	60
Race	—	—	—	—
Kopuni, 1 par	—	—	—	—
30 cm drva, trda, 1 m ²	2	80	3	50
30 " " mehka, 1 "	2	40	3	—

Živina	Počrez	100 kilogr.			Prignalo	Prodalo
		od	do	od		
Konji	—	—	—	—	—	
Biki	220	—	—	—	1	
Voli, pitani	540	—	—	—	2	
" za vožnjo	500	580	—	—	20	
Junci	260	420	76	—	8	
Krave	250	620	70	74	44	
Telice	240	—	—	—	3	
Svinje, pitane	—	—	—	144	148	
Praseta, plemena	14	50	—	—	210	
Ovce	—	—	—	—	160	

Slovenci, podpirajte „Mir“ z inseriranjem!

Časna izjava.

Podpisani obžalujem, da sem 23. januarja t. l. gospoda Franceta Müllerja, obč. tajnika libuškega, brez vsakega povoda javno razžalil. Preklicujem vsa neosnovana sumničenja napram njemu ter se mu zahvaljujem, da s tem smatra zadevo kot poravnano.

Št. Danijel, dne 2. svečana 1913.
M. Kumprej, pd. Ploder.

Hranilnica in posojilnica v Štebnu pri Beljaku,

registrovana zadruga z neomejno zavezo
uljudno vabi na svoj letni

občni zbor

dne 2. marca 1913 ob 3. popoldne v uradnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev rač. zaključka za l. 1912.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Poročilo o izvršeni reviziji.
6. Slučajnosti.

Prave čebelno-voščene sveče,

sveče za pogrebe, olje za večno luč,

med za pisanje čebel in za zdravilo

prilagočena po nizki ceni

včani J. Kopač, svečar v Gorici.

Spovedne in obhajilne podobice s slovenskim besedilom in brez besedila.

Lesar, Berila in evangeliji, vez. K 4-50, pošt. nina 30 vinarjev.

Cerkvena berila, izdal preč. kn.-šk. ordinarijat v Mariboru, broš. K 4-20, vez. K 5-80, pošt. nina 30 vin.

Kozák R., c. in kr. vojaški kurat:
„Zivilgeistlichkeit & Militärangelegenheit“
1908., broš. nam. K 1-20, samo K —70 s pošt. vred. vez. " " 2-20, " " 1-50 " " "

Cerkvena oblačila, kelihe, ciborije, monštrance, svečnike, skratka vse cerkv. kovinske potrebščine, cerkveno perilo, kolarje, šmizete ima v veliki izbiri v zalogi Knjigarna in trgovina umetnin „Društva sv. Jožefa“ v Celovcu.

Hiša naprodaj.

V Črni je v vasi blizu farne cerkve ob glavni cesti naprodaj nova enonadstropna hiša z gospodarskim poslopjem in velikim vrtom, ki je pripravna za vsako obrt. Ponudbe sprejema ter daje pojasnila M. Slanič v Črni pri Prevaljah, Koroško.

Vsem, na katere vpliva izprememba vremena in temperature

in vsled tega trpijo na skrninastih in protinovih bolečinah ter ozeblinah, se priporoča, da so obveščeni o

CONTRHEUMAN-U

Isti olajšuje in pomiruje bolečine, odstranjuje oteklino, da postanejo členi zopet gibčni.

1 škatlica za 1 krono se dobiva skoro v vsaki lekarni. Prospekte pošilja izdelovatelj

lekarnar B. Fragner

PRAGA, Mala stran št. 203, vogal Nerudove ulice,

kakor tudi proti predplačilu K 1-50
1 škatlico, K 5— 5 škatlic, K 9— 10 škatlic franko.

Pozor na ime izdelka in izdelovatelja. Dobiva se v Celovcu v lekarnah „Pri angelu“, Pavel Hauser, Viktor Hauser, H. Gutt.

Steckenpferd-lilijnomlečnato milo

prej ko slej neuporno za racionalno oskrbo polti in lepote. Priznanostna pisma. Po 80 h povsod.

Ženitna ponudba.

Posestnik in rudar pri državnem rudokopu, 39 let star, samski, treznega katol. narodnega značaja, s premoženjem v vrednosti 7000 K, se želi poročiti s katoliškim, pravno neomadeževanim dekletom z dežele s premoženjem 2000—2500 K. Prednost imajo dekleta 30—35 let, ki so obiskovale kakšno narodno ali gospodinjsko šolo. Pisma se prosi s celim imenom, če mogoče s sliko, na upravništvo lista „Mir“ št. 7 do 15. marca. Tajnost zajamčena.

Pogledati ne stane nič.

Kdor želi imeti za praznike lepo, dobro in po ceni obleko, naj piše po vzorce, poštne proste, na naslov:

Hedžet & Koritnik

Gorica (Primorsko)

manufakturna trgovina na debelo in drobno.

Za ženske in moške obleke!

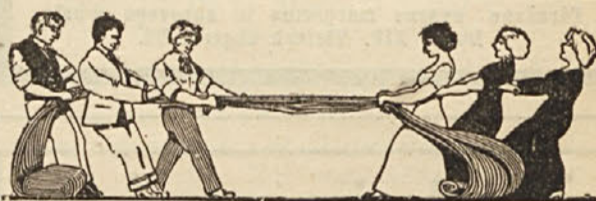
Blago navadno do najfinjšega!

Bencinmotor

tvrdke Langen & Wolf, z 8 PS, najnovejše konstrukcije, malo rabljen, še v obratu (se ga lahko ogleda)

se prodaja

pod ugodnimi pogoji. Natančnejša pojasnila daje J. Rozman, Kranj (Reklamne zadeve).

Najboljše in najmodernejše sukno za moške in volneno za ženske obleke razpošilja najceneje Jugoslovanska razpošiljalna R. Stermecki, Celje 308. Vzorci in cenik čez tisoč stvari s slikami poštne prosto.

Zoper oslovski kašelj kakor tudi zoper bronhitide in emfizem

in druge bolezni na dihalnih organih že leta vedno bolj uporabljajo gospodje zdravniki prijetno okusni

THYOMEL SCILLAE

dragocen in gotovo učinkujoč izdelek.

Besedna znamka zavarovana.

Lajša krčeviti kašelj, zmanjšuje njegovo ponavljanje, pospešuje njegovo razslizanje in pomirjuje kašelj ter odstranjuje težko dihanje.

1 steklenica 2-20 K. Po pošti proti predplačilu 2-90 K pošilja franko 1 steklenico, 7— K 3 steklenice, 20— K 10 steklenic. Ne dajte si usiljevati nadomestnih sredstev.

Povprašajte pri svojem zdravniku.

Izdelovanje in glavna zaloga v

B. FRAGNER-jevi lekarni,

c. kr. dvornega dobavitelja,

PRAGA-III., št. 203.

Pozor na ime izdelka, izdelovatelja in varstveno znamko.

Dobiva se v Celovcu v lekarnah: „Pri angelu“, Pavel Hauser, Viktor Hauser, H. Gutt

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

uraduje vsak dan, izvzemši nedelje in
praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

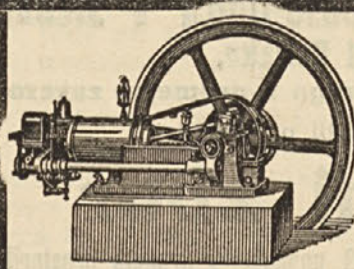
Kadilci! Katate itd. z ničemer hitreje in bolje ne od-
pravite, kakor če priložno pijete in grgrate „Tol-
stovrsko“ rudniško namizno kislno vodo.

PIJTE le „Tolstovrsko slatino“, ki je po zdravniških strokovnjakih priznana med najboljšimi planinskimi kislnimi vodami. — Pri vrelcu se je pravkar veliko spopolnilo in zboljšalo, da je sedaj mogoče z vsemi drugimi kislnimi vodami konkurirati.

Tolstovrška je izborno zdravilo za katere v griu, pljučih, želodcu in črevesih, za želodčni krč, zaprtje, bolezni v ledvicah in mehuru ter pospešuje tek in prebavo. — Tolstovrška je tudi osvežujoča namizna kislina voda ter je bila odlikovana na mednarodni razstavi v Inomostu ter na higijski razstavi na Dunaju.

Dobiva se v vseh boljših gostilnah, trgovinah in lekarnah ter pri podjetju „Tolstovrške slatine“ pošta Guštanj, Koroško. — Zaboje s 25 3/4 l steklenicami z zabojem vred stane samo 5 kron. Prazne steklenice drugih voda se sprejmejo po nizki ceni v polnitev. Železniška postaja Spodnji Dravograd. — Pri podjetju je tudi gostilna ter trgovina z mešanim blagom, sadjem in deželni pridelki. — Brzjavni naslov: Oset Streiteben.

Abstinenti! Posušite se le edino „Tolstovrsko“ rud-
niško vodo, ki nadomesti vsako drugo
pijačo.

Vsak strokovnjak
Vam pove, da so
orig. Otmar-motor
stabilen ali nepremaklj. in
poljedelski stroji
iz tovarne

C. Prosch, Celovec,

imejtelja brata inženirja Prosch, najboljši in
najzanesljivejši v obratu.

Zahtevajte specialne kataloge in obiske inženirja!

OVES („Willkomm“).

Ta težki oves obrodi v vsaki zemlji, je najbolj rodovit in najprej dozori. Zraste visoko in daje prav dobro slamo za krmo, na njivi pa se ne uleže. Ker se ta oves na redko seje, zadostuje 60 kg za en oral. — Podpisani pošilja 25 kg za 9 kron, 50 kg za 17 kron, 100 kg za 32 kron z vrečo vred. Vzorce po 5 kg s pošto franco proti 3 krone 50 vin. predplačila.

Benedikt Hertl, grajšček, grad Golič
pri Konjicah (Gonobitz), Štajersko.

Albin Novak v Sincivasi

trgovina z manufakturnim in špecerijskim blagom ter vinom, zaloga cerkvenega olja, cementa in pre-moga, priporoča svojo vedno svežo zalogo ter razpošilja po železnici in po pošti izborno gorljivo cerkveno aparat-olje, à la Guillon-stenje, kadila, pristna štajerska, goriška in tirolska vina.

Za abstinate brezalkoholne pijače, kakor: malinov, breskvini, hrušov in jabolčni sok.
Cene solidne, postrežba točna.

OZGANILO.

Tvrda Bratje Tavčar & Co. je postavila v Celovcu kraj tovarnega kolodvora **parno žago**. Imenovana tvrda **les**, to je plohe v vsaki količini, tudi na kupuje **les**, vozove, (plohi se sprejemajo od 12 cm debeline naprej), smrekove, borove, mecesnove kakor tudi vsake vrste gozde. Dobiva se tudi žagovina ter vsake vrste odpadki za kurjavo. — Kdor želi natančnejših pojasnil, naj vpraša na žagi.

BRATJE TAVČAR & CO., Celovec.

Moja žena

in vsaka umna in štedljiva gospodinja uporablja namesto dragega kravjega surovega masla za kuho ali za na mizo boljši, bolj zdravi, tečni, izdatnejši in skoro za polovico cenejši

„Unikum“-margarin.

Dobiva se povsod ali naročuje direktno.

Združene ovarne margarina in surovega masla, Dunaj XIV. Tiefenb: ohgasse 59.

Z gotovim uspehom

se uporablja za skrbno varstvo vsake rane praško domače mazilo.

Že 40 let se je izkazalo mešano vlačno mazilo, takozvano praško domače mazilo kot zanesljivo sredstvo za ob-vezo. To obvaruje rane, olajšuje vnetja in bolečine, hladi in pospešuje zaceljenje.

Razpošilja se vsak dan.

1 pušica stane 70 v. Proti predplačilu K 3-16 se pošljejo štiri pušice, za K 7-— pa 10 pušic poštine prosto na vsako postajo avstro-ogr. monarhije. Pozor na ime izdelka ter izdelovatelja, ceno in varstveno znamko. Pristno le po 70 vin.

Glavna zaloga:

B. FRAGNER, C. in kr. dvorni dobavitelj
lekarna „Pri črnem orlu“

Praga, Mala strana, vogal Nerudove ulice št. 203.

Zaloga v vseh lekarnah Avstro-Ogrske, v Celovcu „Pri angelu“, P. Hauser, H. Gutt, Vikt. Hauser.

Silno lepo posestvo.

Prodam ali zamenjam za drugo posestvo (s smrekovim sečnim gozdom) pod zelo ugodnimi pogoji svoje blizu postaje Grabstanj ležeče posestvo z dobrim poslopjem, ki meri okoli 28 hektarov.

Natančnejša pojasnila daje posestnik

Anton Renko,
trgovec v Celovcu.

Postni pastirski list

prevzvišenega gospoda knezoškofa krškega s postnim redom za Krško škofijo za l. 1913 se dobi v podobi zelo ročne brošurice v tiskarni Družbe sv. Mohorja. Cena 20 vinarjev. Cena 20 vinarjev.

Krompirja in jabolk

kupi več vagonov trgovec **Rudolf Pevec** v Mozirju. Cena po dogovoru.

Za

Velikonoč
najnovejše razno-
vrstno blago za
moške in ženske
obleke

pri

Jos. Druškoviču
v Slov. Gradcu

Zimsko blago za polovico cene

Zimsko blago za polovico cene

C. Brady

Življensko vprašanje za vsakega

je zdrav želodec. Zato je dolžnost človeka, da si ga ohrani ali tam, kjer se že nahaja kaka nerednost, isto odpravi.

Po nešteti zahvalnih pismih so se izborno izkazale kot najzanesljivejše domače zdravilo za slab želodec pri otrocih in odraslih, za povzdigo teka in odstranitev slabe prebave, zaprtja, kolcanja, brezokusnosti, slabosti, slabega spanja itd. vsled motenja prebavljanja več kot trideset let sem

BRADY-jeve želodčne kapljice

prej imenovane Marijacejske kapljice.

Varujte se slično glasečih se ponaredb in popačb in pazite na poleg se nahajajočo varstveno znamko Mater božje z Detetom na desnih roki in podpis:

C. Brady

Dobivajo se v lekarnah v steklenicah po 90 v in K 1.60. Pošilja se od lekarnarja: **C. Brady, Dunaj I., Fleischmarkt 2/385** (6 steklenic za K 5.40, 3 podvojne steklenice za K 4.80 poštine prosto).

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavica K 8.000.000.

Rezervni fond čez K 800.000.

Denarne vloge na
knjižice se obre-
stujejo po

4 3/4 0/0

od dneva vloge
do dneva vzdiga.
Rentni davek
plača banka sama.

Kolodvorska cesta 27, v lastni hiši.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavelje. Eskompt in incasso menic. Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spiljetu, Trzinu, Sarajevu, Gorici, Celju in ekspozitura v Gračevo.

Denarne vloge v tekočem računu obrestujejo se:

proti 30 dnevni
odpovedi po **5 0/0**

proti 60 dnevni
odpovedi po **5 1/2 0/0**